

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Sžo/32/2012
Identifikačné číslo spisu:	5011200785
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Baricová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:5011200785.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Energetické centrum, a. s., so sídlom Sartorisova 10, Bratislava, zastúpeného AK Capitol Legal Group, s. r. o., advokátskou kanceláriou so sídlom Kollárovo nám. 20, Bratislava, proti žalovanému: Stredoslovenská energetika - Distribúcia, a. s., so sídlom Pri Rajčianke 2927/8, Žilina, za účasti H., bytom W., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného o nevykonaní zmeny dodávateľa elektriny k 01. januáru 2011 odberateľovi elektriny pripojenému do distribučnej sústavy žalovaného H., s dátumom oznámenia zamietnutia zmeny dodávateľa 07. decembra 2010, EIC odberateľa 24ZSS7180027000T, o odvolaní navrhovateľa voči uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 15. mája 2012, č. k. 20S/323/2011-68, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline z 15. mája 2012 č. k. 20S/323/2011-68 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) zastavil konanie, v ktorom sa žalobca na tamojšom súde domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného o nevykonaní zmeny dodávateľa elektriny podľa zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 565/2004 Z. z. alebo „zákon o energetike“) v spojení s nariadením vlády Slovenskej republiky č. 317/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie vlády č. 317/2007 Z. z.“), a vec postúpil na konanie a rozhodnutie Úradu pre reguláciu sieťových odvetví.

Vychádzajúc z právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 656/2004 Z. z., nariadenia vlády č. 317/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou a zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov účinného do 31.08.2012 (ďalej len „zákon č. 276/2001 Z. z.“) [v uznesení krajského súdu chybou v písaní nesprávne označený ako zákon č. 276/2011 Z. z.], v spojení s Občianskym právnym poriadkom (ďalej len „OSP“), krajský súd dospel záveru, že hoci je napadnuté rozhodnutie žalovaného rozhodnutím správneho orgánu (§ 244 ods. 2 OSP) vydaným podľa nariadenia vlády č. 317/2007 Z. z., nejde o

rozhodnutie konečné, ktoré by mohlo byť predmetom preskúmania súdom v správnom súdnictve podľa druhej hlavy piatej časti OSP. Je preto namieste vyčerpať kompetenciu správneho úradu, a to Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej aj „úrad“ alebo „ÚRSO“) vyplývajúcu mu z § 5 ods. 1 písm. i/ zákona č. 276/2001 Z. z..

Podľa právneho názoru krajského súdu je žalovaný orgánom verejnej samosprávy. Samospráva predstavuje vo verejnej správe výkonné pôsobenie a ovplyvňovanie spoločenského života prostriedkami neštátneho charakteru. S poukazom na nariadenie vlády č. 317/2007 Z. z. krajský súd dôvodil, že kompetencia žalovaného vo veciach trhu s elektrinou, je kompetenciou delegovanou naň štátom. Jedným zo spôsobov realizácie tejto kompetencie je aj rozhodovanie o zmene dodávateľa elektriny, a to jednak vo vzťahu k novému dodávateľovi, a jednak vo vzťahu ku konečným spotrebiteľom. Táto kompetencia žalovaného, podľa názoru krajského súdu, nespadá pod pojem súkromnej správy, pretože nerieši len súkromné záležitosti súkromných osôb, ktoré sledujú vlastné ciele, ale v danom prípade reguluje existenciu verejných potrieb a záujmov, v tomto prípade zabezpečenie dodávky elektrickej energie a reguláciu trhu s elektrinou.

Pokiaľ teda žalovaný rozhoduje o zmene odberateľa elektrickej energie, vystupuje ako orgán samosprávy, ktorý má v časti vymedzeného územia ako prevádzkovateľ distribučnej siete monopolné postavenie, na základe ktorého potom rozhoduje o trhu s elektrinou v časti vymedzeného územia, a to na základe zmocnenia právnou normou. Konanie žalovaného podľa prílohy 2 časť C nariadenia vlády č. 317/2007 Z. z. krajský súd posúdil ako konanie orgánu samosprávy, t. j. správneho orgánu na základe kompetencie mu danej štátom v zmysle právnych noriem.

Z uvedených dôvodov krajský súd zastavil konanie podľa § 250d ods. 3 OSP a rozhodol o postúpení veci Úradu pre reguláciu sieťových odvetví ako orgánu vecne a miestne príslušnému na konanie vo veciach porušenia povinností vyplývajúcich zo zákona o energetike, nariadenia vlády č. 317/2007 Z. z., ako aj zo zákona č. 276/2001 Z. z..

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ OSP v spojení s § 246c ods. 1 OSP tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov nepriznal, pretože konanie bolo zastavené.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 OSP) odvolanie žalobca. Žiadal, aby ho Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Podľa názoru žalobcu krajský súd správne posúdil a vyhodnotil právne postavenie žalovaného ako orgánu verejnej správy, t. j. ako správneho orgánu v zmysle § 244 ods. 2 OSP, pridržajúc sa názoru vysloveného v rozsudku Krajského súdu v Žiline z 13.12.2011, č. k. 20S/80/2011-46. Rovnako sa žalobca stotožnil s právnym záverom krajského súdu, že preskúmané rozhodnutie je preskúmateľné v konaní podľa druhej hlavy piatej časti OSP.

Nestotožnil sa však už, s podľa žalobcu rozporným záverom krajského súdu, že preskúmané rozhodnutie žalovaného nie je rozhodnutím konečným a je daná kompetencia ÚRSO konať a rozhodnúť. Poukázal na skutočnosť, že nie je celkom zrejmé, či krajský súd zastavil konanie a vec postúpil ÚRSO z dôvodu, že žalobca pred podaním žaloby nevyčerpal všetky opravné prostriedky, alebo z dôvodu, že sa domnieva, že ÚRSO je orgánom oprávneným preskúmať konečné (právoplatné) rozhodnutie žalovaného v procese zmeny dodávateľa namiesto súdu. Krajský súd tak pre žalobcu nie celkom pochopiteľne spája chýbajúci predpoklad konečnosti (právoplatnosti) preskúmaného rozhodnutia žalovaného so zastavením konania ako procesným následkom, keďže v takomto prípade by mal žalobu zamietnuť (čo by žalobca tiež považoval za nedôvodné).

Žalobca poukázal, že zastavenie konania podľa § 250d ods. 3 OSP nie je prípustné z dôvodu, ktorý krajský súd aplikoval, pretože napadnuté rozhodnutie žalovaného nepatrí medzi rozhodnutia vylúčené zo súdneho prieskumu v zmysle § 248 OSP. Iba vo vzťahu k týmto rozhodnutiam totiž prichádza do úvahy zastavenie konania z dôvodu, že žaloba smeruje voči rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom.

Ďalej žalobca argumentoval jednak poukazom na zákon č. 276/2001 Z. z., ktorý neustanovuje právomoc ÚRSO rozhodovať o odvolaní voči rozhodnutiu o nevykonaní zmeny dodávateľa, ako aj poukazom na zákon o energetike a nariadenie vlády č. 317/2007 Z. z., upravujúce postup v procese zmeny dodávateľa elektriny, ktoré neumožňujú novému dodávateľovi (žalobcovi) podať odvolanie alebo iný opravný prostriedok voči rozhodnutiu žalovaného. Je podľa žalobcu preto namieste vyvodiť jednoinštančnosť

takéhoto konania. V tomto smere žalobca poukázal na právny názor vyslovený v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu České republiky z 27.10.2005, sp. zn. 2As 47/2004-61, podľa ktorého „medzi základné zásady rozhodovania o právach a povinnostiach fyzických, či právnických osôb správnymi orgánmi nepatrí rozhodovanie v dvoch stupňoch“.

Žalobca tiež spochybnil možnosť aplikácie zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) (ďalej len „správny poriadok“) na proces zmeny dodávateľa, a to z dôvodu zjavnej nemožnosti využitia inštitútu odvolania na rozhodnutie žalovaného o odmietnutí vykonania zmeny dodávateľa elektriny, ktorá vyplýva:

a/ z povahy takéhoto rozhodnutia, ako aj

b/ z dôvodu absencie orgánu, ktorý by mohol o odvolaní rozhodnúť.

Žalovaný ani účastník konania odvolací návrh nepodali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu a konanie mu predchádzajúce (§ 246c ods. 1 veta prvá OSP v spojení s § 212 a nasl. OSP), vec prejednal bez prejednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Predmetom konania pred súdom je preskúmanie zákonnosti „rozhodnutia a postupu žalovaného“, ktorý spočíva v nevykonaní zmeny dodávateľa elektriny v zmysle § 20 ods. 6 zákona o energetike a prílohy 2 časti C ods. 4 v spojení s prílohou 2 časť B ods. 6 nariadenia vlády č. 317/2007 Z. z..

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmajú súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 OSP v správnom súdnictve preskúmajú súdy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu“).

Podľa § 244 ods. 3 OSP rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa správneho práva procesného pôsobnosť orgánov verejnej správy možno rozdeliť na:

- orgány verejnej správy, na ktoré sa vzťahuje výlučne správny poriadok,
- orgány, na ktoré sa vzťahuje správny poriadok, ale aj osobitný postup uvedený v konkrétnej hmotnoprávnej norme (pozri súvisiace predpisy), a
- orgány, ktoré procesné pravidlá majú upravené osobitne v plnom rozsahu.

Rozhodnutiami správnych orgánov sa preto rozumejú predovšetkým:

- a) rozhodnutia vydané v správnom konaní,
- b) rozhodnutia vydané podľa osobitných procesných predpisov,
- c) niektoré rozhodnutia orgánov záujmovej samosprávy vydané v disciplinárnom konaní.

Musí ísť o kvalifikované rozhodnutie správneho orgánu, čo znamená, že musí obsahovať aj všetky formálne náležitosti vyžadované zákonom. Všeobecným procesným predpisom upravujúcim správne konanie je zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov ktorý uvádza náležitosti správneho rozhodnutia v ustanovení § 47. Podľa nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky i rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky môžu byť predmetom preskúmania súdom i rozhodnutia orgánov verejnej správy, ktoré nemajú formálne náležitosti, ak sa dotýkajú alebo ak sa môžu dotknúť práv a právom chránených záujmov fyzických alebo právnických

osôb.

Z vyššie uvedených ustanovení zákona o energetike, nariadenia vlády č. 317/2007 Z. z. a ich príloh vyplýva, že prevádzkovateľ sústavy (žalovaný v prejednávanej veci) preverí úplnosť správnosti údajov oznámených (novým) dodávateľom elektriny. Ak zistí nedostatky, vyzve dodávateľa elektriny na ich odstránenie. Ak dodávateľ elektriny neodstráni nedostatky v lehote určenej prevádzkovateľom sústavy, prevádzkovateľ sústavy zmenu nevykoná. Doterajší dodávateľ elektriny môže vzniesť námietku proti zmene dodávateľa elektriny pre príslušné odberné miesta prevádzkovateľovej sústavy do 22 dní pred požadovaným dňom vykonania zmeny dodávateľa elektriny, a to výlučne z dôvodu neukončenia zmluvy o dodávke elektriny, vrátane prevzatia zodpovednosti za odchýlku na príslušnom odbernom mieste najneskôr ku dňu zmeny dodávateľa elektriny. Ak bola vznesená námietka podľa prvej vety, prevádzkovateľ sústavy zmenu dodávateľa elektriny nevykoná a bezodkladne o tom informuje doterajšieho dodávateľa elektriny a žiadateľa o vykonanie zmeny dodávateľa elektriny.

Žalovaný je obchodnou spoločnosťou založenou podľa Obchodného zákonníka, ktorej hlavným predmetom podnikania je distribúcia elektriny. Podľa výpisu z obchodného registra má žalovaný ďalej oprávnenie na montáž a opravy meracej a regulačnej techniky, projektovanie elektrických zariadení, poradenská činnosť v energetike, inžinierske činnosti a súvisiace technické poradenstvo, prenájom energetických zariadení, maloobchod v rozsahu voľných živností, veľkoobchod v rozsahu voľných živností, montáž, oprava výrobkov a zariadení priemyselnej elektroniky a výpočtovej techniky, demolačné, zemné práce, prípravné práce pre stavbu, spracovanie údajov, prenájom mechanizmov a mechanizačných prostriedkov stavebných strojov a zariadení, vykonávanie mimoškolskej vzdelávacej činnosti a ubytovacie služby bez poskytovania pohostinských činností.

Žalovaný, ako prevádzkovateľ distribučnej sústavy je zákonom definovaný ako právnická osoba, ktorá má povolenie na distribúciu elektriny na časti vymedzeného územia (§ 2 písm. b/ bod 9 zákona o energetike). Je namieste uviesť, že zákon o energetike, a to ani zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike účinný od 01.09.2012, nepriznáva prevádzkovateľovi sústavy unikátne postavenie a rozhodne mu nepriznáva rozhodovacie právomoci (§ 244 ods. 2 OSP).

„Rozhodnutie o vykonaní zmeny dodávateľa elektriny“ je faktickým úkonom, pričom možnosť vznesenia námietky zo strany doterajšieho dodávateľa elektriny slúži najmä ako upozornenie pre prevádzkovateľa sústavy, že ku dňu, od ktorého by odberateľ elektriny mal začať odberať elektrinu od nového dodávateľa elektriny, je tu stále daná povinnosť pôvodného dodávateľa na základe neukončeného zmluvného vzťahu dodávať pre toto odberné miesto elektrinu. Dodávaním elektriny od dvoch dodávateľov elektriny súčasne by mohlo dôjsť k preťaženiu siete.

Prevádzkovateľ sústavy nemá ani právomoc preskúmavať opodstatnenosť námietky, právny predpis mu ukladá povinnosť automaticky nevykonať zmenu dodávateľa a bezodkladne informovať doterajšieho dodávateľa elektriny a žiadateľa o vykonanie zmeny dodávateľa. Nevykonanie zmeny dodávateľa elektriny nemožno stotožňovať s nepovolením zmeny dodávateľa elektriny. Odberateľovi ostáva právo na zmenu dodávateľa elektriny tak, ako mu vyplýva z prílohy 2 časti C nariadenia vlády č. 317/2007 Z. z. zachované, nevykonanie zmeny je potrebné chápať primárne ako bezpečnostné opatrenie.

Prevádzkovateľ sústavy teda neskúma, či bola námietka pôvodného dodávateľa elektriny opodstatnená, alebo či ide o námietku podanú zo špekulatívnych dôvodov. Kontrolu dodržiavania zákonov v tejto oblasti vykonáva ÚRSO v zmysle § 5 ods. 3 zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach (ďalej len „zákon o regulácii v sieťových odvetviach“).

Zákon o energetike výslovne špecifikuje len orgány štátnej správy v energetike, ktorými sú Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky na základe a v rozsahu ustanovenom v tomto zákone (ďalej len „ministerstvo“), Úrad pre reguláciu sieťových odvetví na základe a v rozsahu ustanovenom týmto zákonom a v osobitnom zákone a Štátna energetická inšpekcia na základe a v rozsahu ustanovenom v tretej časti tohto zákona (§ 3).

Pri definícii prevádzkovateľa distribučnej sústavy zákon neuvádza oprávnenie rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Toto oprávnenie prevádzkovateľovi distribučnej sústavy a ani osobitne žalovanému, nevyplyva ani z iných zákonov. Najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že až do účinnosti zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike, ktorý v zásade prevzal predchádzajúcu právnu úpravu postupu pri zmene dodávateľa elektriny, bola zmena dodávateľa elektriny a s ňou súvisiace práva a povinnosti prevádzkovateľa distribučnej sústavy upravené v nariadení vlády. Ak teda nemožno konštatovať, že je daná právomoc prevádzkovateľa distribučnej sústavy rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy podľa zákona č. 251/2012 Z. z., účinného od 01.09.2012, tak rozhodne nemožno túto jeho kompetenciu vyvodit' z nariadenia vlády č. 317/2007 Z. z..

Žalovaný, Stredoslovenské elektrárne - Distribúcia, a. s. nespĺňa pojmové znaky správneho orgánu, pretože zákon mu ako právnickej osobe nezveril rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických osôb v oblasti verejnej správy. Svoju činnosť prevádzkovateľa distribučnej sústavy vykonáva na základe rozhodnutia Úradu pre reguláciu sieťových odvetví z 28.06.2007, č. 0058/2007/02/PP, ktoré ÚRSO vydal v súlade s § 5 ods. 1 písm. d/ v spojení s § 15 ods. 3 zákona o regulácii v sieťových odvetviach.

Keďže žalovaný nie je správnym orgánom v zmysle § 244 ods. 2 OSP, nemožno nevykonanie zmeny dodávateľa elektriny subsumovať pod § 244 ods. 3 OSP ako rozhodnutie správneho orgánu vydané v správnom konaní ani v inom obdobnom procese pri výkone štátnej správy.

Podľa § 250d ods.3 veta prvá OSP súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmavania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2).

Krajský súd teda rozhodol po vecnej stránke správne, keď konanie s poukazom na § 250d ods. 3 OSP zastavil, hoci nie je možné dať za pravdu dôvodom, z ktorých tento právny záver vyvodil. Z tohto istého dôvodu nemožno priznať úspech odvolaniu žalobcu, ktorý vychádza z právneho názoru, že žalovaný v postavení prevádzkovateľa distribučnej sústavy, kedy vykonáva, resp. nevykonáva zmenu dodávateľa elektriny, koná a rozhoduje ako orgán verejnej správy a tento jeho postup, resp. „rozhodnutie“, ktorým je oznámenie o nevykonaní zmeny dodávateľa elektriny, je rozhodnutím vydaným v správnom konaní.

Orgánom oprávneným konať a rozhodnúť o tom, či žalovaný ako prevádzkovateľ distribučnej sústavy postupoval v súlade so zákonom, resp. skúmať a rozhodnúť, či došlo k porušeniu povinností vyplývajúcich zo zákona o regulácii v sieťových odvetviach a z osobitných predpisov, ktorými podľa poznámky pod čiarou (1faa/) sú zákon o energetike, zákon č. 657/2004 Z. z., nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1228/2003 z 26.06.2003 o podmienkach prístupu do siete pre cezhraničné výmeny elektrickej energie a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1775/2005 z 28.09.2005 o podmienkach prístupu do prepravných sietí pre zemný plyn, je Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (§ 5 ods. 1 písm. i/ zákona o regulácii v sieťových odvetviach).

Z tohto hľadiska sa najvyšší súd stotožnil s právnym názorom krajského súdu, že je namieste vec postúpiť ÚRSO. Po postúpení veci ÚRSO posúdi nevykonanie zmeny dodávateľa elektriny. Konat' však bude ako prvostupňový správny orgán v rámci výkonu kontroly dodržiavania zákonnosti v energetike, postup žalovaného nebude preskúmať ako rozhodnutie vydané v správnom konaní.

Najvyšší súd, poukazujúc na citované právne normy a uvedené právne názory, dospel k záveru, že napriek nesprávnemu odôvodneniu je výrok odvolaním napadnutého uznesenia krajského súdu po vecnej stránke správne, a preto ho v súlade s § 219 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c

ods. 1 veta prvá OSP a § 250k ods. 1 OSP tak, že účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko žalobca v odvolacom konaní nebol úspešný a žalovanému ani účastníkovi konania právo na náhradu trov zo zákona neprislúcha.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.